

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

april-mei-juni 2025

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<https://www.kisangani.be/>

Nr 92

COLOFON
Boyoma
3-maandelijks
nieuwsblad
nr 92 jaargang 24-
2025
april-mei-juni 2025
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem

Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE92 8919 5400 6023

BIC VDSPBE91

Web: <https://www.kisangani.be/>

KBO 0469.735.465

vzw kisangani asbl

Foto's: Sooi Gaethofs,
Wouter Gevaerts, Paluku Muvatsi,
Manja Scheuermann,
Ernest Tambwe

Dit kwartaalblad wordt verzonden
aan geïnteresseerden. Indien u dit
blad niet meer wenst te ontvan-
gen, laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be Vermeld of u
ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden
in geen geval doorgegeven of ver-
kocht aan derden. Indien u deze
gegevens wenst te verwijderen uit
de bestanden van Kisangani vzw,
dan kunt u dit per e-mail of per
post laten weten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelannootte

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 0478 405788

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermader

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

Paluku Muvatsi

e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Magda
Nollet-Vermader, Rina Robben, Man-
ja Scheuermann.

Hellinx Pintinb byba

TOEGANKELIJKHEID VAN HET EILAND MBIYE

Het eiland Mbiye ligt stroomopwaarts van de Congo-rivier in de stad Kisangani. Het eiland is ongeveer 14 km lang en 7 tot 8 km breed. Je vindt er nog een woud dat helaas voortdurend belaagd wordt door artisanale houthakkers en door de productie van houtskool. Het woud wordt enigszins in stand gehouden door alternatieve activiteiten tegen ontbossing door de vzw Kisangani-Développement, die financiële steun krijgt van de vzw Kisangani en zijn partners.

Je kan dit eiland enkel met een prauw bereiken. Dit kan op twee belangrijke manieren. De eerste manier is van wal steken aan boord van de prauw met buitenboordmotor door ongeveer 13 kilometer stroomopwaarts vanuit Cimesta te varen naar het dorp Puku op het eiland. De tweede manier is om op een motorfiets van Kisangani naar het Klein Seminarie te rijden waar de motorfietsen worden gestald. Vanaf daar loop je ongeveer 4 kilometer naar de rivier. Daar neem je een kleine prauw voor de oversteek naar het eiland.

In alle gevallen heb je een prauw nodig voor de overtocht. Om de toegankelijkheid van het eiland Mbiye operationeel te maken, kreeg de vzw Kisangani-Développement financiering van de provincie Vlaams-

Brabant om een grote prauw aan te kopen. Deze prauw is 9,8 meter lang en 1 meter breed. Hij weegt meer dan 250 kg en voor de navigatie gebruiken we een buitenboordmotor. De vzw Kisangani-Développement van zijn kant heeft de kleine prauw met eigen middelen gefinancierd.

Het is belangrijk op te merken dat activiteiten als pluimveehouderij, bijenteelt, duurzame landbouw en theater op het eiland Mbiye enkel mogelijk zijn omdat we een prauw hebben die de inzet van de teams mogelijk maakt. Hij fungeert als een brug tussen de vzw Kisangani-Développement en het eiland Mbiye.

We hebben deze grote prauw gekocht in Isangi, een grotere stad in de provincie Tshopo in de Democratische Republiek Congo. De stad Isangi ligt op de linkeroever van de Congo-rivier waar die samenvloeit met de Lomami-rivier. De stad is bereikbaar via de provinciale route 408 en ligt op 134 km ten noordwesten van de stad Kisangani.

Na de aankoop van deze prauw werd hij vervoerd naar Kisangani en vervolgens naar de plaats van gebruik. Dit gebeurde in twee fasen: de eerste was om hem eerst naar Kisangani te vervoeren en de tweede was om de prauw naar de haven van Cimesta te brengen, de plaats van inscheeping van waar het naar het eiland Mbiye gaat.

Vanuit Isangi werd de prauw met een sterke kabel vastgemaakt

aan de schuit van een schip dat van Kinshasa naar Kisangani kwam. We hebben in Isangi een transporteur gerekruteerd om de prauw naar Kisangani te brengen. Deze transporteur had de taak om voortdurend te controleren of de prauw tijdens de navigatie naar de bestemming nog goed was bevestigd.

Aangekomen in Kisangani begon de fase van het vervoer van de prauw naar de haven van Cimesta. Er waren twee mogelijkheden en na een grondige financiële analyse maakten we een keuze:

- Eerste mogelijkheid: gebruik van een groot voertuig waarvoor zowat 30 personen nodig zijn om te laden en te lossen, maar waarvoor ook een vervoersvergunning van de Provinciale Afdeling Transport en Communicatie nodig was
- Tweede mogelijkheid: gebruik van de waterweg door de Wagenia Falls, een van de 9 plekken aan de Congo-rivier die niet bevaarbaar zijn.

Na analyse kozen we de tweede optie omdat deze goedkoper was dan de eerste.

Hoe werkte het in de praktijk? De prauw werd geparkeerd in de haven van de ANAFLUKIS (Associatie van de rivierloodsen van Kisangani). Telkens we aanmeerden moesten we een vergoeding betalen om in orde te zijn met de Associatie. Vervolgens legden we contact met de chef van de etnische groep Enia (Wagenia) om de oversteek van de Wagenia-watervallen te vergemakkelijken, wat ook werd gedaan. Hiervoor betaalden we ook de gebruikelijke vergoedingen.

Na deze formaliteiten verliet de prauw de haven van ANAFLUKIS met de roeier van de vzw aan boord en ging het richting Wagenia Falls. Eerst passeerden we de eerste waterval op de rechteroever waar enkele leden van de Enia-gemeenschap aan boord van de kano gingen en vervolgens zetten we koers richting van de tweede waterval op de linkeroever (Lubunga). Toen we bij die tweede aankwamen, vond de gebruikelijke ceremonie plaats.

Tijdens deze ceremonie sprak de chef van de Enia in zijn eigen taal om de bescherming van de voorouders af te smeken, opdat die de taak van het team dat verantwoordelijk was voor het oversteken van de prauw zouden vergemakkelijken. Hij goot een beetje bier op de grond en in het water om zo te delen met de voorouders. Daar droegen 16 mannen de prauw op de schouders. Deze mannen liepen in het water, op de stenen om naar de derde waterval in de gemeente Kisangani (rechteroever) te gaan. Het team had voor deze passage negentig minuten nodig omdat ze langzaam moesten lopen.

Vanaf de derde waterval klommen drie stevige mannen in de prauw en navigeerden naar de vierde waterval, ook in de gemeente Kisangani (tegenover de katholieke parochie). Deze navigatie duurde 45 minuten. Vanaf de vierde waterval trokken meer dan 10 mannen de prauw over het water aan een touw naar het eiland-Kikongo.

In Kikongo werd de prauw overhandigd aan de prauwvoerder van de vzw, die het manoeuvreren had overgenomen om de steiger in Cimesta te bereiken.

Waarom kozen we ervoor om deze prauw in Isangi te kopen en

niet ter plaatse in Kisangani? Mochten we in Kisangani een prauw gekocht hebben, dan zou die al in gebruik geweest zijn, was hij wellicht oud en wie weet kleiner dan gewenst. In Isangi vonden we tot onze geruststelling een prauw die nog nieuw en erg groot was en die gemaakt was van geschikt en aangepast hout.

Het grondgebied van Isangi is bewoond door verschillende stammen. Zij gebruiken de prauw dagelijks en hij is het vervoermiddel van de bevolking om van de ene plaats naar de andere en van het ene dorp naar het andere te gaan. Daarom staat Isangi bekend als een van de plaatsen van de Democratische Republiek Congo waar je goede fabrikanten van prauwen kan vinden.

De vzw Kisangani-Développement en de boeren van het eiland willen de Belgische partners die de toegankelijkheid van het eiland Mbiye mogelijk hebben gemaakt, bedanken voor de financiering van de aankoop van de grote prauw. Zonder deze steun zou de toegankelijkheid van het eiland moeilijk blijven, vooral als het gaat om het vervoeren van zware spullen en grotere groepen mensen.

Jackson Katembo Muhongya

De situatie in Kisangani

De Democratische Republiek Congo komt de laatste maanden regelmatig in het nieuws wegens de dramatische situatie in de Kivu streek in Oost-Congo. Dit heeft echter geen directe impact op onze werking in en om Kisangani. De rebellen zitten op meer dan 500 km van Kisangani, en hun doel is vooral de bodemrijksdommen in de Kivu regio in handen te krijgen.

Zelfs als ze richting Kisangani zouden bewegen en de stad zouden innemen, denken we dat de impact op onze projecten heel beperkt zal zijn. In dat geval gaat onze eerste zorg uiteraard uit naar de medewerkers van onze projecten. Via ons tweewekelijks projectoverleg houden we de vinger aan de pols van de politieke toestand.

De impact zal volgens ons beperkt zijn, omdat we er altijd voor gekozen hebben om politiek onafhankelijk te werken en om onze middelen rechtstreeks naar ons team ter plaatse te sturen; we beperken de grootte van de bedragen en we werken via maandelijkse betalingen vanuit België en storten deze rechtstreeks op de rekening van onze lokale vzw. Op die manier is er weinig kans op verlies van gelden, zelfs als de situatie in Kisangani toch zou verslechteren. In Kisangani worden deze middelen ook in hoofdzaak geïnvesteerd in infrastructuur (bv scholen, varkensstallen, ...) of in opleiding van mensen.

Dit zullen we verder blijven doen, ook als er moeilijkere omstandigheden zouden optreden. Als je toch nog vragen zou hebben, aarzel dan niet ons te contacteren via mail op info@kisangani.be.

Einde juni vertrekt er weer een delegatie vanuit de vzw naar Kisangani. Voor de werking ter plaatse is dit belangrijk: we bespreken samen wat goed loopt, waar we kunnen verbeteren, waar we enthousiast van worden, hoe het team draait, Wouter Gevaerts en Rina Robben gaan samen met 4 vrienden van de vzw, allen op eigen kosten.

We wensen hen een succesvolle reis!

Wouter Gevaerts

Wie wil met ons meewerken !

Wie is er geïnteresseerd om lid te worden van onze Algemene Vergadering, en zo mee te denken en mee te werken aan Kisangani vzw ?

We zoeken ook vrijwilligers die plaatselijk iets willen organiseren, regelmatig of occasioneel.

Wil je dit graag doen geef dan gerust een seintje aan Wouter Gevaerts (wouter.gevaerts@kisangani.be).

Als je graag een voorstelling organiseert waarbij we onze activiteiten toelichten, of als je zelf een ideale plek kent voor onze fototentoonstelling (we proberen het land rond te toeren), kan je op hetzelfde mailadres of op info@kisangani.be een berichtje laten.

FINANCIEEL VERSLAG 2024

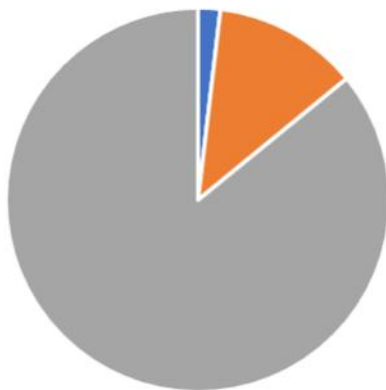
Het is al een tijdje geleden dat we een financieel verslag hebben gegeven.

Onze inkomsten in 2024 kwamen

- voor 12,47 % van provinciale subsidies
- voor 81,76 % van giften
- en voor 5,77 % van verkoop boek "25 jaar Kisangani", wenskaarten, en kalenders

1	Verkoop	6.123,80	5,77%
2	Subsidies	13.302,52	12,47%
3	Giften	87.175,00	81,76%
TOTAAL		106.601,32	

inkomsten

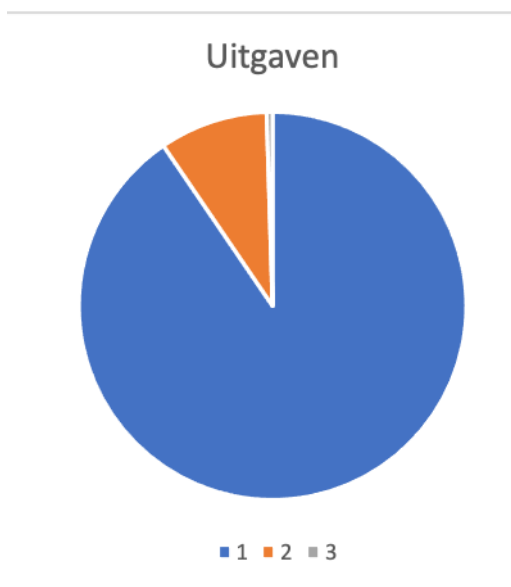

■ 1 ■ 2 ■ 3

1 = verkoop allerlei, 2 = subsidies, 3 = giften

Onze uitgaven gingen voor meer dan 90 % rechtstreeks naar Kisangani, 9,07% voor ons tijdschrift, website, evenementen en 0,50% voor administratiekosten.

1	Project Kisangani	127.434,52	90,43 %
2	Tijdschrift, website, evenem. enz	12.786,69	9,07 %
3	Administratie	706,47	0,50 %
	TOTAAL	140.927,68	

1 = Kisangani project, 2 =Tijdschrift enz., 3 = administratie

Voor de werking werd er maandelijks 6.400 € gestuurd naar Kisangani. Daarenboven stuurden we de nodige sommen voor allerlei investeringen.

De verdeling hiervan was als volgt:

1.	Werkingskosten	24 %
2.	Brandstof en onderhoud	11 %
3.	Administratie	2 %
4.	Premies leiding en onderwijzers	18 %
5.	Arbeiders	45 %

werking

1 = werking 2 = brandstof en onderhoud, 3 = administratie,
4 = premies, 5 = medewerkers

Hartelijk dank aan jullie allemaal. Onze collega's van Projet LUC doen goed werk met de middelen die we dank zij u aan hen kunnen sturen. In elk nummer van Boyoma staan er artikels om u dat allemaal mee te laten beleven. Jullie maken dat allemaal mogelijk.

Nogmaals, hartelijk dank.

Hugo Gevaerts

Als VZW kunnen wij LEGATEN en GIFTEN ontvangen.

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2025 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2026.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
IBAN BE92 8919 5400 6023
BIC VDSPBE91

Gelieve bij mededeling te vermelden:

gift van "uw naam en voornaam"

Om uw gift fiscaal aftrekbaar te maken hebben wij vanaf nu uw rijksregisternummer nodig, ingevolge de regelgeving van de F.O.D. Financiën.

U kunt ons deze gegevens veilig bezorgen via de website www.kisangani.be, via e-mail op beveiligd adres giften@boyoma.be, of per brief naar Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem.

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

LEGATEN

Als u ons een legaat zou willen nalaten, kan uw notaris u inlichten hoe dit te doen.

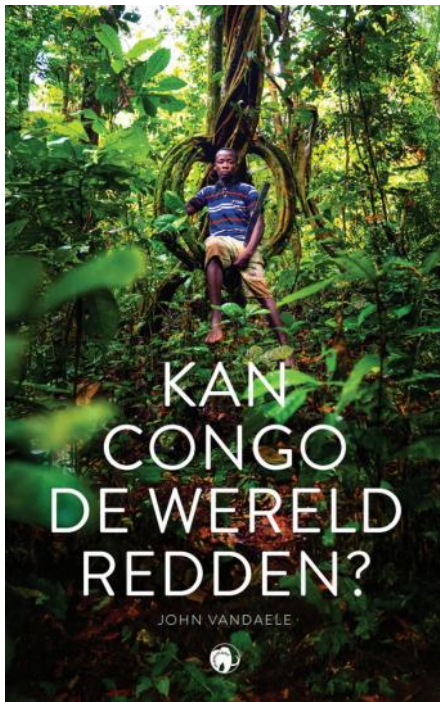
Congo speelt sleutelrol in aanpak klimaatprobleem.

Congo en de wereld kunnen elkaar (een beetje) redden. Dat is de conclusie na het lezen van 'Kan Congo de wereld redden?' van John Vandaele. Deze journalist van MO* is een van de schaarse mediamensen die grote thema's als globalisering, Noord-Zuid tegenstellingen, klimaat en de internationale organisaties als de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds niet schuwen. Maar zijn hart klopt ook in Congo. Hiervan getuigt dit boek. De analyse van Vandaele gaat niet over het aanslepende conflict in het oosten van het land of de internationale jacht op de grondstoffen, maar wel over "die andere natuurlijke rijkdom die Congo herbergt die niet meteen uit de grond te halen is en om te zetten in verkoopbare producten..."

Het gaat hier over het Congolese regenwoud dat een cruciale rol speelt in de sturing van het globale klimaat en dat een gigantische schatkamer van biodiversiteit is.

Wie klimaat en regenwoud zegt, denkt hierbij meestal aan de rol van het Zuid-Amerikaanse Amazonegebied. Maar meer en meer neemt het Congobekken, het groene hart van Afrika, deze rol van klimaatstabilisator over. Het leeuwendeel van dit tropische regenwoud ligt in de Democratische Republiek Congo.

Dat regenwoud staat meer en meer onder druk, niet zozeer door de commerciële houtkap voor Westerse of Chinese markten, "maar vooral door de bevolking die haar voedsel, energie, geneesmiddelen ... uit het woud haalt", zo stelt Vandaele vast. Bijzonder nefast zijn de productie van houtskool en de traditionele cultuur van brandlandbouw: een stukje bos afbranden om er een tijdje maniok, bonen of eetbana-

nen te telen. Zodra die dunne bodemlaag is uitgeput, gaat een ander deel van het woud eraan. Zolang de groei van de bevolking binnen de perken bleef, was dat geen echt probleem. Maar Congo heeft intussen meer dan 100 miljoen monden te voeden.

Wie dat regenwoud wil beschermen, moet de plaatselijke bevolking hierin betrekken en garanderen dat die bevolking een alternatief krijgt voor haar basisbehoeftes.

En hier ligt een grote rol en verantwoordelijkheid voor de internationale gemeenschap. Het zijn tenslotte niet de Congolezen en Afrikanen die het levensbedreigende klimaatprobleem hebben gecreëerd. Het zijn het rijke Westen en in toenemende mate de opkomende grootmachten als China of India die door de groteske uitstoot van broeikasgassen het klimaat op hol doen slaan.

Maar koken kost geld - veel geld. Een van de mogelijkheden om die duurzame ontwikkeling te realiseren, is de verkoop van koolstofkredieten. Kort door de bocht komt het erop neer dat grote vervuilers een prijs betalen voor elke ton CO₂ (het meest voorkomende broeikasgas) die ze uitstoten. Hiermee kan men bijvoorbeeld Congo vergoeden in ruil voor het behoud en herstel van het regenwoud.

John Vandaele legt grondig uit hoe dit in de praktijk kan, waarbij een unieke rol is weggelegd voor Europa, tenslotte het 'buurcontinent' van Afrika. Hij waagt zich zelfs aan een berekening wat de financiële waarde is van de ecologische dienstverlening van dat Congolese regenwoud in de stabilisatie van het globale klimaat. Hierdoor is 'Kan Congo de wereld redden?' op momenten taaie lectuur. Gelukkig is die technische uitleg doorspekt met verslagen van bezoeken op het terrein en getuigenissen van Westerse en Congolese experts.

'Kan Congo de wereld redden?' is fundamentele lectuur voor wie bekommerd is om de Congolezen, hun regenwoud én de toekomst van de planeet.

Roger Huisman

John Vandaele

Kan Congo de wereld redden

Mammoet/EPO

2025

ISBN: 9789462675407

Paperback 200 pag.

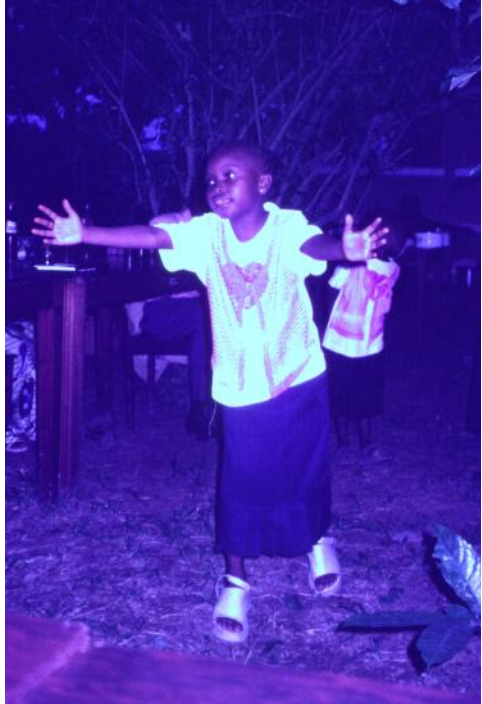
19,90 euro

AFRIKA, STOP ER MEE

Jij bent onze aarde, Afrika,
waaraan sinds
duizenden jaren
onze voorouders en wij
zijn verknocht.

Jij, Afrika, ons aller moeder.
In uw schoot ontstonden wij
uit uw buik gleden wij
aan uw borst dronken wij
In vreugde en blijheid voel-
den wij
ons, door jou gedragen.

Wat heb jij mama, moemoe,
mama
met jouw kinderen gedaan?
Dronken wij uw melk bitter
om te leren haten?
Dronken wij uw melk bitter
om tweedracht te zaaien?
Dronken wij uw melk bitter
om zelfzuchtig te leven?
Dronken wij uw melk bitter
om alles in het niet te laten geworden?
En dronken wij uw melk bitter om oorlog te voeren?

Ach, Mama Afrika, jij bent één sliert van verwoestende tonen,
muziek onwaardig.
Ach, Mama Afrika, jouw mooie klanken die ons samen hielden
heb je verwrongen tot krijgsgeroffel dat ons allen uiteendrijft.
Ach, Mama Afrika, uw evenwichtig lied
heb je vervangen door een kadansloos, ontembaar gehuil.
Ach, Mama Afrika, je verwerpt de tamtam voor een bom,
de lokole voor een mitraillette en de balafon voor een obus.

Ach, Mama Afrika,
waarom bespeel je vreemde instrumenten?
Waarom kijk je neer op onze muziek voor vrede?

Keer terug, mama Afrika, naar de wijsheid van onze voorouders
en leg de wapens neer op hun grond.
Luister naar hun raad, Mama Afrika en palaber onder
uw vredesboom, de baobab,
herstem uw tamtam, uw balafon en uw lokoleom weer te dansen
in vrede, liefde en eenheid.

Ach, Mama Afrika...

Marie-Scholastique,
Munvudi Gafutshi

Voor hen die er meer over willen weten!

U leest regelmatig onze Boyoma, u wil misschien het nieuws uit Congo beter kunnen volgen?

Er zijn verschillende interessante websites:

Congoforum

<http://www.congoforum.be/ndl/>

MO *

Mondiaal Nieuws

<http://www.mo.be/nieuwsbrief>

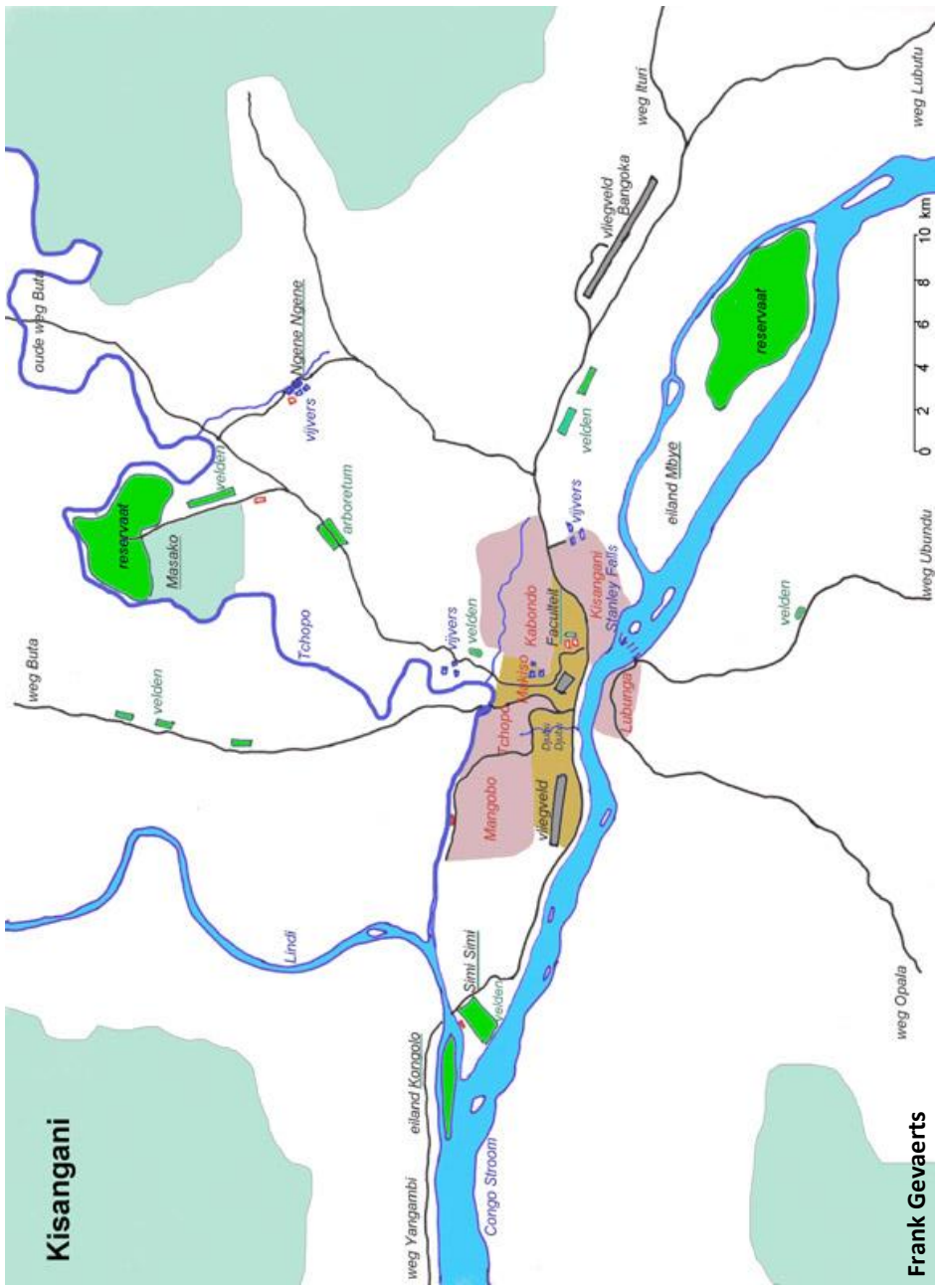
Radio Okapi

<http://www.radiookapi.net/>

Jeune Afrique

Jeune Afrique

<http://www.jeuneafrique.com/pays/rd-congo/>

Kisangani

Frank Gevaerts

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

**VELE SCHENKERS
U ALLEN**

Koning Boudewijnstichting

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

**Rotary District 2140
R.C. Bilzen-Alden Biesen**

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

Lions Club Hasselt